

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE SNEEUWKONINGIN

Een toneelspel in twee delen voor de jeugd

door

Onoré de Vijlder

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2015

Nr.1681

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE SNEEUWKONINGIN* op te voeren moet de naam van auteur *ONORÉ DE VIJLDER* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1988 Toneelfonds J. Janssens/Onoré de Vijlder
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Rolverdeling :

Actrice 1 : Gerda
Actrice 2 : Sneeuwkonigin
Vrouw December
Prinses
Actrice 3 : Freia
Moraya
Eland
Acteur 1 : Kai
Jonge man
Prins
Lappenvrouw
Acteur 2 : Sneeuwman
Zigeunerkoning
Finnenvrouw

Na het tafereel met de Zigeunerkoning (p. 25) kan een pauze ingelast worden.

(Het decor is opgebouwd uit allerlei schakeringen van wit. In de fondwand is een nis van manshoogte, waar een figuur kan verschijnen en weer verdwijnen. Ergens is een primitief bouwsel, dat een rots kan zijn, een tafel, een bed, een troon, een slee... Het is het enige zetstuk dat gebruikt wordt. Er zit iemand op. Langzaam gaat het licht in de zaal weg en komt vaag licht op de scène. Het enige geluid dat we horen is het huilen van de wind. Het blijft hoorbaar tot het wordt verdreven door de fluitmuziek. In het begin zien we enkel een silhouet met een onduidelijk gezicht. Het is de sneeuwman.)

SNEEUWMAN Ik wil jullie een verhaal vertellen. Een verhaal over Kai en zijn vriendinnetje Gerda. (Fluitspel begint traag op.) Ze woonden in een land in het noorden, waar het in de winter zo koud was, dat het water dat je uit de rivier schepte, in je handen bevroor. En op een dag merkten de mensen dat de winter blèèf duren. De lente liet op zich wachten, en kwam uiteindelijk helemaal niet. Dat was de schuld van de Sneeuwkoningin. Vanuit de donkerste ijsgrotten was zij te voorschijn gekomen om het land in haar ban te krijgen. En vanaf die dag was het voorgoed bedekt met een dik wit deken. En in dat land van sneeuw en ijs woonden Kai en Gerda. Sjt !!!

(Op een teken van zijn hand komt volle licht op, het fluitspel wordt luider. De Sneeuwman verdwijnt en Kai, de fluitspeler, komt op. Als een eerste muzikale beweging gedaan lijkt, komt aarzelend een tweede gestalte op, Gerda. Langzaam gaat ze bewegen, en tenslotte dansen, op de muziek van Kai.

Dit wordt verstoord door de komst van Freia.)

FREIA Wel, waarom moesten we nu zover komen? Toch niet om naar je fluitspel te luisteren? Want daarvoor moet je nog teveel leren, Kai!

GERDA Ik vond het mooi.

FREIA Dat zal wel!

KAI Ik heb jullie naar hier gebracht, omdat het hier zo rustig is, dat je je helemaal alleen op de wereld voelt.

GERDA Kijk ginder, die waterval, hoe mooi!

KAI Daar kan ik soms uren naar zitten kijken.

FREIA Wat heb je daar nu aan?

KAI (Tot Gerda) Ik heb dit plekje nog aan niemand getoond. (Tot alletwee) Als ik heel rijk ben, dan laat ik me hier een paleis bouwen, helemaal van ijs, met daken van sneeuw!

FREIA Dan zal je wel vlug bevriezen!

KAI Nee, wijsneus, ik hang er een ster in, en dan geeft die me wel voldoende warmte!

GERDA Dan smelt je paleis!

FREIA Niet als het de Poolster is!

KAI En één keer per jaar mogen de mensen van het dorp me komen opzoeken, en dan geef ik ze de mooiste edelstenen cadeau!

GERDA Leve Kai! De prins van Ijs!

FREIA Je mag me die edelstenen nu al geven hoor!

KAI (Bukt zich, raapt stukjes ijs op) Alsjeblief!

GERDA He, da's koud!

FREIA Maar, da's een ijsklomp, dat is helemaal geen edelsteen!

KAI Als je hem ginder in de rivier kan gooien voordat hij smelt dan mag je een wens doen!

GERDA Echt waar?

(Kai knikt.)

FREIA Kom, Gerda, vlug! (Ze rennen giechelend weg.)

KAI Zorg maar dat je niet in 't water valt!

(Hij wacht even en volgt hen dan. We horen het geklatter van water. Gerda en Freia op met uitgestoken hand.)

FREIA We zijn er bijna!

GERDA Het lukt ons nooit!

FREIA Proberen! Nog even! Oh, nee...alles gesmolten!

GERDA Ik heb nog een klein stukje.

FREIA In 't water ermee, en doe een wens!

GERDA Maar wat moet ik wensen?

FREIA Vlug!

GERDA (Sluit ogen.)

FREIA (Kijkt naar Gerda's hand) Haast je!

GERDA (Gooit ijsklompje in de rivier) Zo!

FREIA Wat heb je gewenst?

GERDA Dat mag ik niet zeggen!

FREIA Iets met Kai?

GERDA He, pestkop!

FREIA Haha, dus toch!

GERDA Pas maar op dat hij het niet hoort!

FREIA Kai is een hele lieve jongen!

GERDA Hou op!

FREIA En Gerda is verliefd!

GERDA Ik wil niet dat je dat zegt!

FREIA (Bootst wild dier na.) Grrr!

GERDA Koest!

FREIA Grrrr!

GERDA Koest!

FREIA Grrrr!

GERDA Geacht publiek, waarde toeschouwers! U ziet Gerda in een levensgevaarlijk nummer!

FREIA (Bootst trompetgeschal na.)

GERDA Met Freia!

FREIA (Trompetgeschal.)

GERDA De levensgrote Sneeuwmuus!

FREIA Sneeuwmuus? Bedankt! Je had me wel wat anders kunnen noemen!

GERDA Hoe dan? De Sneeuwkoningin zeker?

FREIA Sjt!

GERDA Haha, de muus is bang!

FREIA Ik ben niet bang.

GERDA Jij bent wel bang!

FREIA Da's niet waar!

GERDA Voor de Sneeuwkoningin.

FREIA Je mag haar naam niet noemen.

GERDA Zie je wel dat je bang bent!

FREIA Als ze het hoort!

GERDA Wat dan?

FREIA Dan verandert ze je hart in één ijsklomp.

GERDA Dat zijn verhaaltjes voor de oude mensen, daar geloof ik niet meer in.

FREIA O nee, Gerda gelooft alleen maar in haar Kai!

GERDA Daar gaan we weer!

FREIA Toe, Gerda, denk je dat we niet zien dat jullie altijd bij elkaar willen zijn?

GERDA We zijn samen opgegroeid, dan is dat toch niet onge-
woon.

FREIA Ik wou dat ik ook zo een vriend had.

GERDA Maar je hebt mij toch?

FREIA Da's niet hetzelfde!

GERDA Dat is vriendelijk van je!

FREIA Waar is Kai trouwens? Met zijn sneeuwpaais.

GERDA Hij zal wel komen.

FREIA Kai is een dromer.

GERDA Wat is daar nu verkeerd aan?

FREIA Mijn mama zegt het ook : Kai is een dromer, daar kan nooit wat goeds van komen.

GERDA En waarom niet?

FREIA Een jongen moet werken, brood bakken, rendieren hoe-
den.... En wat doet Kai? Naar watervallen kijken,
fluit spelen en allerlei vreemde verhalen verzinnen.

GERDA Hij zal nog wel veranderen!

FREIA Denk je?

GERDA Ik vrees het.

FREIA Daar komt hij...met zijn tong helemaal uit zijn mond!
(Kai op, vangt sneeuwvlokken met zijn mond.)

FREIA Heb je honger Kai?

KAI Als je duizend sneeuwvlokjes op je tong laat smelten,
dan heb je 't nooit meer koud!

GERDA Kom, we moeten naar huis.

FREIA Ja, we moeten voor donker in het dorp terug zijn.

KAI En dan? Zo te zien hebben we nog even tijd.

FREIA Ik ben hier weg! Als de Sneeuwkoningin je na zonson-

dergang ziet...

KAI De Sneeuwkoningin? Die bestaat niet : da's een legende.

FREIA Dat denk je maar! Kom Gerda! (Af.)

GERDA Kom je mee, Kai?

KAI Nee, ik vind het hier veel te plezierig.
(Gerda kijkt in de richting van Freia.)

KAI De hemel is net een bevroren meer. Zou je d'r kunnen op schaatsen, denk je?

GERDA Als je een wolk was, misschien.

KAI Ik wou dat ik een wolk was.

GERDA Dan zou ik de wind willen zijn.

KAI Waarom?

GERDA Dan kon ik met je doen wat ik wou!

KAI (Terwijl hij neerknielt en iets tekent in de sneeuw.)
Ik zou veranderen in sneeuw, en heel vlug smelten, dan kon je me niet meer vinden.

GERDA Dan werd ik een rivier, en als je gesmolten was, dan zou je toch weer bij mij moeten komen.
(Kai staat lachend recht.)

GERDA Wat heb je daar getekend?

KAI O, niks. (Wil het met voet uitvegen.)

GERDA Laat me zien!

KAI Nee!

GERDA Rozen! Waarom heb je die getekend? Nu zijn er toch geen rozen?

KAI Dat zijn witte rozen, die kunnen alleen maar in de winter bloeien! (Loopt naar rots) Heb je zin in een ritje met de slee?

GERDA Je hebt toch geen slee?

KAI Nee? (Gaaf als koetsier op rots zitten) Kom, edele dame, stap in!

GERDA Wat?

KAI De slee staat klaar voor een verre reis.

GERDA Maar dadelijk wordt...

KAI Kling kling...kling kling...we vertrekken!
(Gerda stapt giechelend op de rots, zit achter Kai.)

KAI Edele dame, hooggeëerde reizigers! De slæ is net ver-

trokken voor een enige rit naar het paradijs. Hou u vast, want de rendieren lopen vlugger en vlugger... hun hoeven raken de grond haast niet meer...de rotsen en de bomen razen aan ons voorbij... En daar richten ze de koppen op, en we stijgen... we stijgen steeds hoger in de lucht... boven de daken van de huizen... Kijk daar! De haan van de toren, hij knipoogt naar ons, om ons een goeie reis te wensen... En we laten hem onder ons...de wolken : als we ze aanraken openen ze zich om ons voorbij te laten... Wees maar niet bang : we vliegen erdoorheen...en... Kijk : van boven uit gezien zijn het net stapels dons waar je zo in zou willen duikelen... Hier is het rustig...hier pas kan je de sterren helder zien schijnen. En als je tussen de wolken naar beneden kijkt, dan zie je de aarde... De bergen zijn hoopjes zand die een kind zo weer kan intrappen... en daar kijk... heel diep... het plein van ons dorp...en ik zie Freia : ze staat te roepen : "Gerda, Gerda, waar blijf je?" Hier zijn we Freia, hier boven je! Ja, die ene vogel die zich verstopt achter de wolken : wij zijn het! We komen wat later. Mag ik ondertussen uw aandacht vestigen, hooggeëerde reizigers, op die gele bol waarlangs we nu vliegen : Net een uitgedroogde citroen, hoor ik u denken, maar hoho! Het is de dochter van de zon, en de markiezin van de nacht! Jawel, de maan!

Maar nu moeten we weer naar beneden, voor de sterren met ons haasje over willen spelen. Hou u vast, want dalen gaat nog sneller dan stijgen! Komaan, beestjes, zet er wat vaart achter : ik zie ginder ver dat de zon haar rode slaapmuts opzet! Ho... Niet té vlug! We willen niemand verliezen! Ik weet dat jullie sterk zijn, maar we hebben een uitgelezen gezelschap bij ons! Pas op voor de waterval! Pas op voor de.... Hee, pestkoppen, willen jullie ons een nat pak bezorgen, misschien? En nu zachtjes landen...zachtjes, denk aan de dames! Zo...nog eventjes over de sneeuw schuiven, en dan... Stop!

Bedankt, lieve dieren, jullie hebben ons weer veilig thuis gebracht! (Stapt uit.)

Zo hooggeëerde reizigers, edele dame, heeft u de tocht bevallen? (Helpt Gerda uitstappen.)

GERDA Het was een wonder... een hele fijne reis, dank u wel!

KAI Tot uw dienst!

GERDA Maar nu moeten we echt naar huis, Kai : we mogen geen minuut langer hier blijven!

KAI Jammer!

GERDA Kom mee!

KAI Nee, ik blijf hier tot het volledig donker is.

GERDA Maar dat is gevaarlijk!

KAI Niet voor wie boven de wolken heeft gevlogen, edele dame.

GERDA (Wil nog iets zeggen, dan) Dag, Kai.
(Ze gaat af.)

KAI Dag Gerda! (Kijkt haar na.)

SNEEUWMAN (Op. Terwijl Kai onbeweeglijk staat.) Misschien vind je dat Kai haar achterna moet gaan? Natuurlijk, maar dan hadden we geen verhaal! Want, Kai blijft buiten, ook al gaat de zon helemaal onder. En Kai weet dat het een heel bijzondere nacht is. Of : hij wil dat het een heel bijzondere nacht wordt. Want...hij wil de Sneeuwkoningin zien... (Weg.)

KAI (Kijkt omhoog.) De hemel is geen meer, maar een groot zwart doek dat over de aarde ligt. En de sterren zijn gaatjes in dat laken, en als je hele goede ogen had, dan kon je door die gaatjes heen kijken, in een andere wereld. Een wereld zo mooi, dat wij ons die niet kunnen voorstellen. Een wereld van licht en goud en warmte. (Het huilen van de wind komt weer op, vergezeld van een wilde melodie.) Een wereld waarvoor wij verborgen moeten blijven, net als alles wat lelijk is. (In de nis wordt vaag een silouet zichtbaar, de Sneeuwkoningin. De wind verstomt, de melodie wordt vreemd, onaards, maar herinnert heel ver aan Kai's fluitspel.

SNEEUWKONINGIN Die wereld kan je zien...Kai.

KAI Riep er iemand mijn naam?

SNEEUWKONINGIN Ik kan je hem tonen...Kai.

KAI Wie is daar?

SNEEUWKONINGIN Als ik de derde keer je naam zeg, keer je je naar mij... Kai.

KAI (Keert zich om, zoekt)

SNEEUWKONINGIN Je kan me alleen maar zien, als je dat zelf wilt.

KAI Wie ben je?

SNEEUWKONINGIN Je hebt al vaker over mij horen praten, maar meestal zijn het leugens.

KAI Ben jij... De Sneeuwkonigin?

SNEEUWKONINGIN Ja.

KAI Dus is het toch geen legende?

SNEEUWKONINGIN Natuurlijk niet. Net zo min als jouw verhaal over die wereld ginder boven.

KAI Zou ik die kunnen zien?

SNEEUWKONINGIN Als je dat heel graag wil.

KAI Zeg me dan wat ik daarvoor moet doen!

SNEEUWKONINGIN De tijd is nog niet gekomen, Kai.

KAI Waarom niet?

SNEEUWKONINGIN Je bent nog te jong.

KAI Kan ik jou dan al zien?

SNEEUWKONINGIN Zou je dat willen?

KAI Ik geloof het wel.

SNEEUWKONINGIN Zeg het dan.

KAI Wat?

SNEEUWKONINGIN Zeg het : ik wil de Sneeuwkonigin zien.

KAI Maar je stem klinkt zo hard!

SNEEUWKONINGIN Zeg het : ik wil de Sneeuwkonigin zien.

KAI Ik heb gehoord dat mensen haar niet mogen aankijken.

SNEEUWKONINGIN En waarom niet?

KAI Dat herinner ik me niet meer.

SNEEUWKONINGIN Zeg het.

KAI Ik wil de Sneeuwkonigin zien.

SNEEUWKONINGIN (Wordt duidelijk zichtbaar.) Kijk me dan in de ogen, Kai.

KAI Mensen die de Sneeuwkonigin hebben gezien...

SNEEUWKONINGIN Jij hebt me gezien.

KAI ... worden vanbinnen helemaal ijs.

SNEEUWKONINGIN Ik moet je nu verlaten, Kai.

KAI Nee!

SNEEUWKONINGIN Praat met niemand over mij.

KAI Wanneer zie ik u terug?

SNEEUWKONINGIN Als je klaar bent... (Ze verdwijnt) Dan kom ik je halen.

KAI Maar wat bedoelt u, als ik klaar ben? (Kijkt rond zich) Het is zo donker! Gerda! Gerda!
(Hij blijft staan, terwijl het donker wordt. Licht. Freia en Gerda komen op.)

FREIA Heb jij Kai onlangs nog gesproken, Gerda?

GERDA Nee, ik heb hem niet meer gezien sinds hij ons meenam naar de waterval.

FREIA Heb je gehoord wat men daarna vertelde?

GERDA Wat dan?

FREIA Dat jagers hem de volgende morgen gevonden hebben, helemaal verkleumd, en dat hij niet wist waar hij was of wat er gebeurd was.

GERDA En nu?

FREIA Hij komt het huis niet meer uit, zeggen ze.

GERDA Dan ga ik hem opzoeken.

FREIA De onderwijzer is al bij hem geweest, maar Kai wou niet met hem praten. Hij zei dat hij alleen maar wou slapen.

GERDA Dat is toch niks voor Kai!

FREIA Mijn mama zegt...

GERDA Ja, wat die zegt, weten we allang. Ze zou 's wat minder over de anderen moeten roddelen.

FREIA Oh! Hoe durf je zo iets zeggen! (Gaaf af)
(Kai komt op, heel bleek.)

GERDA Kai! Eindelijk! Ik begon al te denken dat je ziek was geworden!

KAI Wat zou jou dat kunnen schelen.

GERDA Dan zou ik je komen opzoeken, en bloemen voor je meebrengen.

KAI Pf! Stomme bloemen! Wat heb je daar nu aan!

GERDA En dan zou je me weer over je winterpaleis kunnen ver-

tellen.

KAI Ik heb je helemaal niets te vertellen.

GERDA Maar Kai, ik ben je vriendin, weet je nog?

KAI Ik heb geen vrienden nodig.

GERDA Wanneer neem je me nog 's mee naar de waterval?

KAI Welke waterval?

GERDA Dat weet je best!

KAI Laat me met rust!

GERDA Ben je misschien boos omdat ik je alleen gelaten heb die avond?

(Kai bekijkt haar.)

GERDA Geef me je hand.

KAI Waarom?

GERDA Kom.

KAI Denk je misschien dat je me zo weer kan vangen? Hier, pak mijn hand vast.

(Gerda doet het.)

KAI En wat voel je? He?

GERDA Je hand is koud!

KAI Ik voel niks.

GERDA Een ijsklomp!

KAI Ik wil je niet meer zien! Niemand van jullie! (Af)

GERDA Kai! (Wil hem achterna.)

KAI (Off.) Blijf staan! Blijf staan, zeg ik je!
(Gerda blijft staan.)

KAI (Op) Als je achter me aan komt breek ik je arm.
(Neemt fluit en breekt ze.) Zoi! (Af.)

GERDA Kai! (Raapt stukken van de fluit op.) Wat is er met jou gebeurd Kai? Jij was mijn beste vriend? (De Sneeuwman komt op.) Hoe kon je me zoiets aandoen?

SNEEUWMAN Je moet hem achterna gaan.

GERDA Wat zegt u?

SNEEUWMAN Als je voor hem voelt moet je hem achterna gaan.

GERDA Maar...

SNEEUWMAN Hij heeft de Sneeuwkoningin gezien, zijn hart is van ijs.

GERDA Kai!

SNEEUWMAN Er is maar één persoon op de hele wereld die hem

kan redden.

GERDA Wie dan?

SNEEUWMAN Dat hoef je toch niet te vragen?

GERDA Hoe moet ik dat doen? Waar gaat hij nu heen?

SNEEUWMAN Naar haar. Helemaal naar het noorden.

GERDA En hoe kan ik hem vinden?

SNEEUWMAN Je volgt de ijsbloemen, kind, en die leiden je waar je moet zijn.

GERDA De ijsbloemen?

SNEEUWMAN Je zal ze wel zien.

GERDA En als ik Kai gevonden heb, zal zij hem laten gaan?

SNEEUWMAN Dat hangt van jou af.

GERDA Maar zeg me dan wat ik moet doen.

SNEEUWMAN Dat kan niemand je zeggen : dat moet je zelf weten.

GERDA Maar hoe?

SNEEUWMAN Kai is toch je vriend?

GERDA Hij was mijn vriend...deze Kai ken ik niet meer.

SNEEUWMAN Volg de bloemen en volg je hart. (Af)

GERDA De ijsbloemen, en mijn hart? Zo een gevaarlijke tocht. Helemaal naar het noorden, en dat voor Kai die me in de steek gelaten heeft. En wat als ik hem gevonden heb?

(Stem van de Sneeuwman : Hij is je vriend, jij zal het weten.)

GERDA Maar ik weet niets eens waarheen ik moet gaan. Volg de ijsbloemen, heeft hij gezegd, maar wat zijn dat? (Een oude vrouw komt op.)

GERDA Oh mevrouw, kan u mij vertellen waar ik ijsbloemen kan vinden?

VROUW DECEMBER Hee, je doet me schrikken...meisje met je mooie haren. Wat vroeg je daar?

GERDA Of u weet, waar de ijsbloemen zijn?

VROUW DECEMBER Nee, meisje, ik ken alle soorten van bloemen met hun naam en hun geur erbij, maar van ijsbloemen heb ik nog nooit gehoord.

GERDA Wie wel, vraag ik me af. Weet u dan hoe ik het noorden kan vinden?